

Binczarowa

[Kalendarz obchodów Roku Jubileuszowego 650 lecia istnienia Binczarowej](#)

[Relacje z uroczystości 650 lecia](#)

Binczarowa położona w gminie Grybów w powiecie nowosądeckim jest jedną z najpiękniejszych wsi tej gminy a także znaczniejszą wsią Rusi Sądeckiej. Położona 9 km od Grybowa w kierunku Krynicy-Zdrój w dolinie rzeki Binczarki (Binczarówki) przy drodze powiatowej Florynka-Nowy Sącz.

Leży na wysokości 400 m n.p.m. otoczona tzw. Górą Grybowskią geograficznie zaliczanymi do Beskidu Niskiego: od północy Modynianka 679 m n.p.m., Jaworze 882 m n.p.m. z wieżą widokową, od południa Wojenna Góra 794 m n.p.m. Ubocz 820 m n.p.m. Dział 692 m n.p.m.

Binczarowa należy do grupy wsi królewskich, które miały odrębne od miast uregulowania prawne. Od XIV wieku do tenuty grybowskiej należała położona na południowych stokach Jaworza Binczarowa. Data jej założenia nie jest dokładnie znana. Pierwsza wzmianka o Binczarowej pojawia się w dokumencie króla Kazimierza Wielkiego. Dokument ten datowany jest na 11 maja 1365 roku wydany w Bieczu, w którym król nadaje mieszkańcom Grybowa lasy a zarazem przywilej pozyskiwania drzewa aż do szczytu góry Jawor (dzisiejsze Jaworze). Zastrzeżono w tym dokumencie, że nie ma to w niczym naruszać praw własnościowych ani szkodzić mieszkańcom wsi Bibyczareban obecna Binczarowa, która po raz pierwszy pojawia się w dokumentach. Można z tego dokumentu wywnioskować, że wieś mogła istnieć jeszcze przed 1365 rokiem, i stanowiła własność królewską.

Binczarowa wraz z tenutą grybowską zmieniały właścicieli. W tych leśnych terenach rolnictwo nie odgrywało większej roli, dominowała hodowla. Być może z tego powodu została na nowych zasadach tzw. prawa wołoskiego, które upowszechniło się w związku z napływem grzbietami Karpat ludności wołosko-ruskiej od strony wschodniej. W 1531 roku tenutariusz grybowski Stanisław Pieniążek sprzedał za 30 florenów sołectwo w Binczarowej Iwanowi Truchanowiczowi, a tym samym określił zasady funkcjonowania osady odmiennie od

obowiązujących we wsiach lokowanych na prawie magdeburskim. Mieszkańcy mieli być tu sądzeni przez sołtysa zwanego tu kniazem według prawa wołoskiego. Przeważały świadczenia związane z gospodarką hodowlaną. W 1536 roku najwcześniej w regionie grybowskim istniała cerkiew po wezwaniu św. Demetriusza, a parafia istniała już

w 1581 roku i obejmowała Binczarową wraz z pojawiającą się w późniejszych dokumentach Boguszą. Binczarowa jako wieś na prawie wołoskim pozostawała na uboczu konfliktów między starostami a kmieciami wsi rolniczych o wysokość powinności i robocizn toczących się w XVI wieku w związku z czym rzadziej pojawiają się w dokumentach. Za czasów Jana III Sobieskiego sołectwo posiadali Ignacy, Bazyl i Michał Truchanowscy, a przywilej z 1765 roku za czasów Stanisław Augusta dla Jacentego, Ignacego i Daniela Truchanowskich.

Przekazy ustne mówią, że we wsi było pięć cerkwi. Łan ziemi podarowała parafii w 1743 roku starościna grybowska Lukrecja Katarzyna z Radziwiłłów Grudzińska. Obecna cerkiew wybudowana i konsekrowana pochodzi z 1760 roku. Przylegał do niej miejscowy cmentarz.

W 1770 roku po zagarnięciu przez Austrię części starostwa nowosądeckiego jeszcze przed pierwszym rozbiorem Polski powiat grybowski znalazł się przy samej granicy austriackiej. W 1772 roku region grybowski a zarazem Binczarowa znalazły się w zaborze austriackim na blisko 150 lat.

W czasie wyprzedaży dóbr królewskich głównie w czasie wojen napoleońskich starostwo grybowskie również podzieliło ten los. W 1828 roku Binczarową wraz z Grybowem i okolicznymi wsiami zakupił Józef Hosch za sumę 32 tys zł r.

W czasie I wojny światowej Binczarowa znalazła się na froncie działań wojennych. Dywizja Piechoty Honwedu Kornhabera idąca na Grybów miał a za zadanie od wschodu okrążyć pozycję rosyjską pod Nawojową i wyjść na tyły

Doliną rzeki Binczarki od strony Kamionki Wielkiej. Posuwając się przez Florynkę dotarła do Binczarowej, gdzie została zaatakowana przez nadchodzącą od wschodu 48 Dywizję Piechoty Imperium Rosyjskiego. Do ciężkich walk w regionie doszło w centrum wsi na polu nazwanym pod czapkami. Prawdopodobnie leżało tam po bitwie bardzo dużo czapek i stąd nazwa, która dziś już nie funkcjonuje. Pozostałościami walk prowadzonych w rejonie Binczarowej końcem grudnia 1914 roku i początkiem stycznia 1915 roku są jeszcze nieliczne zachowane okopy oraz cmentarz wojskowy Nr 127 położony na cmentarzu parafialnym. Pochowano w nim zwłoki 60 żołnierzy rosyjskich i 60 żołnierzy austro-węgierskich.

Ludność łemkowska zamieszkiwała w Binczarowej do roku 1945 i 1947. Część tej ludności opuściła wieś w 1945 roku i wyjechała do ZSRR, natomiast pozostali mieszkańcy zostali przymusowo wysiedleni w 1947 roku ramach Akcji Wisła na ziemie północne i zachodnie. W Binczarowej zachowała się połemkowska cerkiew grekokatolicka z 1760 roku obecnie kościół rzymsko-katolicki i nieliczne już domy, miejsca po gospodarstwach, kapliczki i krzyże, w sąsiedztwie kościoła stara ziemna piwnica, cmentarze z postawionymi krzyżami, a także

plebania wybudowana w formie dworku w 1913 roku przez ks. Teofila Karczmarczyka długoletniego proboszcza Binczarowej, którego odnowiony grobowiec znajduje się przy kościele.

Właściwie od 1947 roku rozpoczyna się nowy etap w historii Binczarowej. W 1945 roku przybywają nielicznie jeszcze nowi mieszkańcy, a w 1947 roku już cała wieś jest zasiedlona przez ludność napływową z okolicznych wsi jak również z dalszych regionów. Binczarowa w tym czasie należy do parafii w Floryncie. Dekretem z 29 grudnia 1951 roku Ks. Bp Jan Stepa biskup tarnowski zniósł parafię grekokatolicką, równocześnie erygując parafię rzymskokatolicką pw. Św. Stanisława BM. Wcześniej bo już w 1949 roku mieszkańcy utworzyli Ochotniczą Straż Pożarną. Była to pierwsza organizacja po zasiedleniu przez nowych osadników.

Binczarowa od powstania w XIV w. związana jest z ziemią grybowską. Obecnie od roku 1991 należy do Gminy Grybów a wcześniej do Miasta i Gminy Grybów. Wieś rozwija się szybko. Wybudowano nową szkołę działą Dom Kultury, biblioteka, wybudowano obiekty sportowe do sportów letnich. Dogodne są również warunki do uprawiania sportów zimowych turystyki rowerowej i pieszej z pięknymi widokami. Okolicznymi szczytami przechodzą szlaki turystyczne.

Na granicy Binczarowej i Boguszy prowadzi szlak turystyczny z Nowego Sącza przez Ptaszkową do Krynicy. Szlak oznaczony został jako szlak papieski - dla upamiętnienia wędrówki tym szlakiem Księdza Karola Wojtyły Świętego Jan Pawła II.

Binczarowa po II wojnie światowej zaczęła zmieniać swój charakter. Nowi osadnicy, którzy przybyli na te tereny jeszcze przez dwa lata zamieszkiwali z poprzednią ludnością, ale już zaczęli tworzyć nowy etap w dziejach miejscowości. Swoja ciężka pracą budowali swoją nową rzeczywistość. Przejmowane gospodarstwa były trudne w gospodarowaniu. Praca na roli odbywała się głównie w oparciu o prace rąk ludzkich a nie o sprzęt rolniczy, żniwa niekiedy odbywały się przy pomocy sierpa, a konia miał mało kto. Domy w większości były drewniane kryte strzechą, droga przez wieś była kamienista. Trzeba było dużo pracy kilku pokoleń aby wieś mogła się zmienić w stan dzisiejszy. Za przykład tych zmian niech świadczy pewna anegdota: w czas jarmarku w Nowym Sączu pewne panie jadąc do Nowego Sącza, też z jednej z wiosek łemkowskich, a autobus jechał dość wcześnie rano, przebudzając się mówi jedna do drugiej: obudź się bo dojeżdżamy już chyba do Sącza, a były dopiero w Binczarowej. Świadczy to o tym jak z biedna łemkowska wieś zmieniła swój wygląd.

Pierwszą organizacją, która integrowała mieszkańców była Ochotnicza Straż Pożarna, która powstała na bazie tzw. grup patrolowych mających za zadanie pilnowanie mieszkańców i ich dobytku a także alarmować ich o zagrożeniach. Straż skupiała wokół siebie mieszkańców przy budowie nowej remizy OSP, która udało się wybudować dzięki pracy społecznej strażaków przy zaangażowaniu mieszkańców wsi przy pomocy finansowej wczesnych władz Miasta i Gminy Grybów. Obecnie przy wsparciu finansowym władz Gminy Grybów straż została lepiej wyposażona, a sama remiza rozbudowana, w której też mieści się Dom Kultury.

Osrodkiem integracji społeczeństwa Binczarowej była też parafia, głównie za sprawą pierwszego na stałe przebywającego ks. Proboszcza Adama Gąsiorka i sióstr Dominikanek, które przybyły do wioski jeszcze przed powołaniem parafii rzymsko-katolickiej. Ważną instytucją była i jest Szkoła Podstawowa. Pomimo trudnych warunków lokalowych, nauka odbywała się w trzech budynkach polemkowskich oddalonych od siebie dobrze spełniała dzięki pracy nauczycieli swoją funkcję edukacyjną i wychowawczą.

Starania o budowę nowej szkoły podjęto w latach 80-tych ubiegłego stulecia. Sporządzony wówczas dokumentację, poczynione niektóre prace w czynie społecznym. Ostatecznie do budowy szkoły przystąpiono w 1992 roku. Dzięki staraniom i zaangażowaniu władz gminy szkołę oddano do użytku 7 maja 1996 roku i nadano jej imię Adama Mickiewicza. Obecnie po reformie oświatowej wprowadzającej gimnazja jest to szkoła z klasami I-VI z oddziałami przedszkolnymi. Przy pomocy finansowej organu prowadzącego jakim jest Gmina Grybów, a także wsparciu ze środków Unii Europejskiej jest to obiekt dobrze wyposażony w pomoce dydaktyczne jak również plac zabaw dla dzieci.

Nowym obiektem obok szkoły jest Gminne Centrum Sportów Lekkoatletycznych, które obejmuje:

- boisko ze sztuczną nawierzchnią do piłki siatkowej
- boisko do piłki nożnej ze sztuczną trawą
- czterotorowa bieżnia tartanowa wokół boiska
- stanowisko do skoku w dal
- stanowisko do pchnięcia kulą
- parking dla osób niepełnosprawnych
- widownia na 40 miejsc

Inwestycja ta została oddana do użytku 11 września 2014 roku. Współfinansowana była ze środków Unii Europejskiej „Odnowa i rozwój wsi” Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Wybudowano i zmodernizowano wiele dróg gminnych ułatwiających życie mieszkańcom, polepszając również lepszą komunikację pomiędzy sąsiednimi miejscowościami. W miejscowości funkcjonuje również biblioteka gminna, a także działa Koło Gospodyń Wiejskich.

Władze gminne, jak również parafia dbają o rozwój miejscowości nie zapominając o przeszłości.

